

UVODNIK

Poštovani čitatelji!

Kada je 56-godišnji umirovljenik bio primljen u našu bolnicu zbog bizarnih, nevoljnih pokreta i izrazite anksioznosti nakon uzimanja lijeka za liječenje erektilne disfunkcije, bio je jedan od mnogih koji se u svijetu svakodnevno hospitaliziraju zbog nuspojava. No posljedice nuspojava nisu samo razlogom koji dovodi do hospitalizacija, već se javljaju u širokoj lepezi od vrlo blagih, gotovo neprimjetnih pa do, na žalost, najtežih, čak sa smrtnim ishodom. Svjesnost da lijekovi osim željenoga terapijskog učinka dovode i do štetnih učinaka, nuspojava, imala je za posljedicu razvoj organiziranog sustava njihova praćenja i bilježenja još tijekom 1960-ih godina. U današnje je vrijeme ovo područje obuhvaćeno pojmom farmakovigilancije koja je „skup aktivnosti vezanih uz otkrivanje, procjenu, razumijevanje, prevenciju i postupanje u slučaju nuspojava lijekova, kao i novih saznanja o škodljivosti primjene lijekova“.

Upravo zbog značenja koje danas u racionalnom liječenju lijekovima ima poznavanje nuspojava zadovoljstvo mi je i čast biti gost urednik ovog broja Medicusa te se nadam da će odabir članaka pridonijeti obnavljanju i širenju znanja, a u skladu s odabranim temama iz ovog opsežnog područja. Isto tako s ponosom mogu utvrditi da je ovo područje još u samim svojim počecima krajem 60-ih i početkom 70-ih godina prepoznato od tada vrlo mlade medicinske grane, kliničke farmakologije. Stoga istraživanja usmjerena na ocjenu sigurnosti primjene lijekova i njihovih nuspojava postaju i jednom od temeljnih zadaća kliničke farmakologije. Članak profesora Francetića „Povijest praćenja nuspojava lijekova u Hrvatskoj“ vraća nas u to „herojsko“ početno doba kada je profesor Božidar Vrhovac, kao prvi školovani klinički farmakolog i voditelj 1974. godine osnovanoga Nacionalnog centra za praćenje nuspojava lijekova, u nas započeo s organiziranom aktivnosti za područje tadašnje cijele Jugoslavije. Zahvaljujući takvoj aktivnosti, možemo reći da je područje nuspojava jedno od onih gdje je naša medicina išla ukorak s najrazvijenijim zemljama svijeta. Članci drugih kolega vraćaju nas u današnje vrijeme i donose najnovija saznanja u pojedinim odabranim područjima. Tako je razvoj farmakogenetike/farmakogenomike omogućio

bolje razumijevanje genetičke predispozicije za razvoj neočekivanih reakcija na primijenjeni lijek te time protumačio osnovu javljanja velikog broja nuspojava za koje dotad nije bilo prikladnog objašnjenja, a isto je tako pridonio sigurnijoj individualizaciji liječenja bolesnika. Prikazan je racionalan pristup terapiji najčešćih bolesti i stanja tijekom trudnoće, što je poseban izazov za sve koji imaju priliku liječiti i savjetovati bolesnice u ovom osjetljivom razdoblju. Isto su tako u posebnim člancima obuhvaćene i nuspojave često upotrebljivanih lijekova poput antihipertenziva, hipolipemika i antibiotika.

Kao gost urednik želim zahvaliti svim suradnicima koji su se s oduševljenjem prihvatili pisanja tekstova za ovaj broj Medicusa. Ne sumnjam da će ovaj broj biti čitan i, što je najvažnije, koristan izvor informacija liječnicima i farmaceutima kako bi liječenje bolesnika bilo što uspješnije, a možebitne nuspojave svedene na najmanju moguću mjeru. Isto tako ne smijemo zaboraviti ni da je takvo liječenje tada najpovoljnije i s financijskog motrišta. Bolesnike je važno savjetovati o nuspojavama kako bi njihovo prepoznavanje bilo što ranije i sa što manjim posljedicama, ali uvijek vodeći računa o tome da nema lijeka bez nuspojava. Zahvaljujem i uredništvu Medicusa koje je prepoznalo važnost poznavanja ovog područja te ne sumnjam da ćemo se u budućnosti sigurno na istome mjestu ponovo susresti s ovom temom čije je poznavanje nužno za ispravnu uporabu lijekova. Na kraju, moram izraziti želju da naša struka i dalje bude aktivna na području nuspojava kako je to bila od kraja 60-ih godina pa tijekom godina koje su slijedile sve do današnjeg dana, a sve radi povećanja sigurnosti i boljeg liječenja bolesnika.

S poštovanjem

gost urednik
prof. dr. sc. Dinko Vitezić, dr. med.

Gost urednik ovog broja Medicusa nije primio nikakvu naknadu u bilo kojem obliku te je uredio ovaj broj časopisa bez ikakva utjecaja, u skladu sa stručno-znanstvenim principima.